

ОДГОВОРНОСТ ВОЗАРА ЗА ЦАРИНСКЕ ПРЕКРШАЈЕ ИЗВРШЕНЕ У ДРУМСКОМ САОБРАЋАЈУ

ОДГОВОРНОСТ ВОЗАРА ПРОПИСАНА ЦАРИНСКИМ ЗАКОНОМ

Повећана спољно трговинска размена роба и услуга ,развој међусобних трговинских веза , неминовно је условио и нагли развој саобраћаја ,чиме је међународни транспорт добио на свом значају посебно са аспекта царинског поступка, чији је крајњи циљ законито поступање са царинском робом у коме сви учесници у поступцима пред царинским органима имају конкретне обавезе па с тим у вези и одговорност за евентуалне пропусте који су прописани као царински прекршаји.Отуда имајући у виду значај превоза робе уследило је поред домаће законске регулативе и доношење низа међународних конвенција у овој области саобраћаја ,које се примењују у свакодневним поступцима пред царинским органима.

Чланом 64. став 1. тачка 1 Царинског закона(ЦЗ) прописано је да је лице које уноси робу у царинско подручје дужно да робу ПРИЈАВИ,и без одлагања ПРЕВЕЗЕ путем, на НАЧИН и У РОКУ који одреди царински орган до царинарнице или до другог места које одреди или одобри царински орган или у слободну зону.У ставу 2. прописано је да лице које преузме одговорност за превоз робе, после уношења у царинско подручје одговорно је за извршење обавеза из става1.

Возар је дакле у смислу царинских прописа лице (физичко или правно) које преузима одговорност за пријављивање робе, које врши на основу докумената добијених од пошиљаоца,међународног товарног листа са пратећом фактуром у коме су садржани подаци о количини, врсти и вредности робе ,који су веома битни за даљи ток поступања са царинском робом.

Уколико возар не пријави робу приликом уласка у царинско подручје, чини прекршај из члана 334 став 1 тачка 1 ЦЗ, односно уколико робу унесе у царинско подручје на скривен начин чини прекршај из члана 333.ЦЗ,(по новом Царинском закону сада члан 292 тачка став 1 уколико је роба скривена односно тачка 3 уколико се ради о непријављеној роби) за које прекршаје је поред изрицања новчане казне прописана и императивна заштитна мера одузимања робе прописана у члану 385. ЦЗ. (по новом ЦЗ члан 298.)

Када возар одступи од пута који је одредио царински орган, или пак не преда робу у року који је одредио царински орган чини прекршај из члана 337 став 1 односно став 2. ЦЗ(по новом ЦЗ члан294. тачка 12.)

Лице које не допреми робу надлежном царинском органу чини прекршај из члана 340. став 1. тачка 1. ЦЗ (уколико не преда робу по новом ЦЗ 292 тачка 2. односно члан 294 тачка 12. У лакшим случајевима када робу није предао из оправданих разлога)

Код одговорности возара не треба губити из вида одредбе о саизвршилаштву будући да возар својим понашањем, односно радњама или пропуштањем одређених радњи, себе може довести у саизвршилачи однос са другим учесницима у поступку царињења, за друге теже прекршаје прописане Царинским законом , а пре свега имајући у виду да је чланом 332. Став 2.и 3 ЦЗ прописано да ће свако лице које

ПРИМИ предмете за које је знало или могло знати да је са истима извршен прекршај сматрати учиниоцем прекршаја.(у новом ЦЗ одредба из члана 296.) Из свега напред изнетог произилази да је улога возара веома битна у правилном поступању са царинском робом , отуда је у циљу убрзања и олакшања поступка транспорта потписано низ међународних конвенција.

Са аспекта царинског пословања најбитније конвенције којима се уводе царинске олакшице у међународном друмском превозу имају Конвенција о уговору за међународни превоз робе друмом ЦМР,потписана у Женеви 19.05.1956. године; Царинска конвенција о међународном превозу робе на основу Карнета ТИР потписана у Женеви 15.01.1959. године.која је претрпела низ модернизација и допуна о чему ће касније бити речи.

МЕЂУНАРОДНИ ДРУМСКИ ТОВАРНИ ЛИСТ ЦМР

Основни смисао међународног друмског товарног листа је писмено потврђивање закљученог уговора о међународном друмском превозу робе,као и чињеница да он представља доказ да је друмски транспортер примио робу на превоз. Његова доказна снага се састоји у предпоставци о тачности садржине товарног листа.Ова предпоставка се може обарати другим доказима ,али је терет доказивања на превознику робе –транспортеру.

У пракси се употребљава једнообразни образац товарног листа који је издала Међународна унија за друмски саобраћај ИРУ(Интернационал Роад Транспорт Унион)

Товарни лист у међународном друмском саобраћају мора да садржи битне елементе и то :датум и место издавањатоварног листа;име и адресу пошиљаоца;име и адресу транспортера;место и датум преузимања робе и место опредељења; уобичајени опис робе; број пакета(колета) њихове ознаке и бројеви ;количина робе која је изражена у бруто тежини или на неки други начин; трошкови у вези са превозом робе (трошкови превоза,додатни манипулативни трошкови, трошкови осигурања,као и други трошкови настали од тренутка закључења уговора о транспорту до тренутка предаје робе примаоцу); потребне инструкције за царинске и друге формалности;посебну изјаву да подлеже одредбама Конвенције без обзира на било које супротне прописе,посебне клаузуле,којом се на основу уговора обезбеђује примена конвенције у конкретном случају.

Поред напред наведених ОБАВЕЗНИХ ПОДАТАКА ,товарни лист може садржати и друге клаузуле ако уговорне стране то сматрају корисним, на пример- забрањен претовар или декларацију о вредности робе,рок допреме робе и друго.

Товарни лист по правилу попуњава ПОШИЉАЛАЦ РОБЕ и он је одговоран за истинитост и тачност унетих података у товарном листу,као и за штетне последице које су претрпели транспортер или трећа лица због неистинитости , нетачности или непотпуности података који су унети у товарни лист.

Са друге стране ТРАНСПОРТЕР-ВОЗАР има дужност да докаже да подаци у товарном листу нису тачни или су непотпуни , уколико приликом пријема робе и товарног листа ,на истом нису ставили одговарајућу примедбу.

Ова карактеристика ЦМР је веома значајна приликом утврђивања прекршајне одговорности возара –возача камиона као представника транспортера у

прекршајном поступку. Наиме уколико се приликом пријављивања робе утврди да у товарном листу и исправама које га прате, није наведена сва роба возар ће одговорати за непријау те робе, због прекршаја из члана 334 став 1 тачка 1 Царинског закона или пак уколико се утврди да иста није садржана у транзитном документу због прекршаја из члана 343 став 1 и 2 ЦЗ. Царинским законом је санкционисано и свако накнадно дописивање и преправке у званично издатом документу, одредбом члана 341 став 3 ЦЗ. Са друге стране уколико је у товарном листу садржан податак о роби која није допремљена, возар ће одговорати због предаје робе у измењеном стању која радња је санкционисана прекршајем из члана 342 ЦЗ.

Уз товарни лист пошиљалац прилаже по правилу документа битна за спровиђење царинских и других контролних радњи (санитарна, ветеринарска и др.) као на пример пакинг листе, фактуре, уверење о пореклу робе, примерак извозне декларације из земље пошиљалаца, те одговарајућа одобрења за обу чији увоз или извоз је забрањен или ограничен, полисе осигурања и друго. Сва ова документација по правилу мора да буде усаглашена са подацима унетим у товарни лист. Наведена документација је веома битна код крајњег декларисања робе у поступку пуштања робе у слободан промет, код правилног обрачуна царинског дуга, будући да сви трошкови утичу на висину царинске основице, поједина документа-уверење о пореклу, на поступке ослобођења од плаћања дажбина, као и на право увоза – забрањен увоз или ограничено право увоза. Из ових разлога возар се може наћи у улози саизвршиоца неког од тежих прекршаја везаних за декларисање робе – члан 340 став 1 тачка 2, члан 341 став 1 тачка 1, 345 став 1, 369 ЦЗ.

За поједине најтеже прекршаје као што је прекршај из члана 345, 369 поред изрицања заштитне мере одузимања робе прописана је и могућност одузимања превозног средства у члану 385 став 2 и 3. ЦЗ, под условом да је вредност робе прелази трећину вредности одузете робе и да је власник превозног средства знао или могао знати да ће превозно средство бити употребљено за извршење прекршаја.

Имајући у виду напред изнето неопходно је правити разлику између ВЛАСНИКА ВОЗИЛА и КОРИСНИКА ВОЗИЛА у међународном друмском превозу робе, обзиром да власник превозног средства не мора учествовати у међународном превозу робе, нити је битан услов да транспортер буде и власник превозног средства. То значи да се у сваком конкретном случају мора утврдити фактичко питање ко је власник возила, те да ли је власник знао или могао знати по околностима случаја да ће његово возило бити употребљено за извршење прекршаја.

МЕДЈУНАРОДНИ ДРУМСКИ ПРЕВОЗ НА ОСНОВУ КАРНЕТА ТИР

Карнет ТИР је царински документ, уведен на основу Царинске Конвенције о међународном превозу робе на основу карнета ТИР (Транспорт Интернационале пар ла роуте) потписане у Женеви 1959. године. Карнет ТИР је модернизован 1975. и примењиван у СФРЈ до 1992. Године, када је његова примена на овим просторима била суспендована све до 2001. године. Као страна уговорница СРЈ је

након изјаве о сукцесији, прихватила све измене и допуне овог инструмента Уједињених нација, односно ревидиране Конвенције ТИР, које су на снази од 12.06.2001. године. Конвенција ТИР је објављена у Службеном листу СРЈ-Међународни уговори број 9 од 28.9.2001. године.

Према Уговору о гарантовању и издавању Карнета ТИР, закљученог између Управе царина и Привредне Коморе – Привредна Комора је овлашћена за издавање ТИР карнета и гарант је за подручје Републике Србије.

Карнетом ТИР упрошћене су царинске формалности у међународном друмском саобраћају. Примењује се када је превоз робе извршен без претовара у друмским возилима, скупу возила или контејнерима, преко једне или више граница између полазне царинарнице једне стране уговорнице или исте стране уговорнице под условом да се један део пута између почетка и завршетка посла МДП обавља друмом. Роба која се превози на овај начин не подлеже плаћању обезбеђења на име царинских дажбина успутним царинарницама и по правилу ни прегледу у успутним царинарницама осим у изузетним случајевима када се сумња да постоје неправилности.

Конвенцијом су прописана правила која друмска возила могу користити ознаку ТИР, те које техничке услове морају да испуњавају.

Са аспекта прекршајне одговорности држаоца ТИР-а, веома је битна одредба која предвиђа обавезу полазне царинарнице односно царинских органа земље из које се роба отпрема, да предузме све неопходне мере и провери исправност списка робе, те да стави царинско обележје и да провери царинска обележја (пломбе) која су под одговорношћу тих органа.

Као опште правило прописано чланом 22. Конвенције, царински органи упутних царинарница сваке стране уговорнице, признаће царинска обележја страна уговорница, под условом да иста нису оштећена. Уколико су царинска обележја оштећена одговара возар-возач и за ову радњу прописана је прекршајна одговорност у члану 370 ЦЗ.

Конвенцијом је прописано у члану 36. да ће сваки прекршај одредби конвенције, изложити прекршиоца у земљи где је прекршај извршен, казнама које су прописане законима те земље. Када није могуће утврдити на ком подручју је прекршај извршен, сматраће се да је извршен на подручју стране уговорнице где је прекршај откривен.

Поред излагања прекршајноца кажњавању према члану 38. Конвенције, свака страна уговорница има право да привремено ил трајно лиши права коришћења одредби ове конвенције, свако лице које је окривљено за тежак прекршај Царинског закона или прописа, који се примењују приликом међународног превоза робе. О таквом лишавању права у року од недељу дана, обавештава се надлежни орган стране уговорнице на чијем подручју је то лице основано или има пребивалиште, удружењу гаранта у земљи или царинском подручју где је прекршај извршен, као и Извршном одбору ТИР.

Чланом 40. Конвенције је прописано да Царинске управе земаља поласка и одедишта, неће сматрати држаоца МПД/ТИР одговорим за неслагања која се открију у тим земљама. Ако се неслагања у ствари односе на царинске поступке који су ПРЕДХОДИЛИ или су УСЛЕДИЛИ након посла МПД и у којима држалац исправе није био ангажован.

У пракси се дешава да се у поступку по ТИР карнету врши допрема робе утоварене у контејнер, снабдевен бродским товарним листом и запечаћен бродским пломбама – царинским обележјима приспелим у царинарницу поласка, где заправо започиње поступак МПД, а прекршај у вези са неслагањем списка робе се утврди у царинарници одредишта, у том случају држалац карнета ТИР није одговоран за учињене пропусте и поступак се обуставља по правилима из члана 40. Конвенције. Чланом 41. Конвенције прописано је да у случају деловања више силе, несрећног случаја или слично неће уследити ни наплата увозних дажбина.

У члану 42. прописана је обавеза пружања правне помоћи страницама уговорницама који су потребни за примену члана 39,40 и 41. Конвенције.

Чланом 42. бис предвиђена је могућност одговарајућих домаћих и међународних мера контроле у циљу спречавања злоупотребе погодности из конвенције, уз обавезу да се о извршеним контролама обавести Извршни Одбор ТИР, који ће испитати да ли су оне у сагласности са одредбама Конвенције. Међународне мере контроле усваја Административни комитет.

Конвенцијом је прописано да се одредбама конвенције не искључује примена ограничења прописаних на основу националних прописа из области јавног морала, јавне безбедности, хигијене односно здравља, ветеринарске, фитопатолошке заштите, нити наплата износа који се захтевају на основи тих прописа.

Имајући у виду да се на прекршаје примењују домаћи прописи, држалац ТИР карнета, уколико прекрши неки од прописа у ситуацији је да одговара за прекршај прописан Царинским законом, а како се ради о конвенцији којом су уговорене царинске олакшице, по правилу се прекршаилац излаже тежем облику кажњавања. У тексту Упоредном приказу сада важећег Царинског закона и Царинског закона чија примена је одложена за 3.05.2010. године дате су нове одредбе о прекршајној одговорности лица.

Уредба о царински дозвољеном поступању са царинском робом и поступању пуштања царинске робе и наплати царинског дуга (Сл.гласник РС 127/03.....20/04;24/04,71/05...) примењује се до доношења нове Уредбе која ће бити донета у наредних 6 месеци према прелазним и завршним одредбама Царинског закона (Сл. Гласник РС 18/10)

ЦАРИНСКО- ПРЕКРШАЈНА ОДГОВОРНОСТ КАПЕТАНА БРОДА ИЛИ ДРУГОГ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА БРОДА

Уредбом о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга (Службени гласник РС број 127/03,20/04,24/04..) у даљем тексту Уредбом, прописано је поступање у РЕЋНОМ САОБРАСАЈУ, начин пристајања, врста докумената и исправа у тој врсти поступка, обавезе власника брода и капетана, начин прегледа брода, снабдевање бродова и јахти, као и друга поступања чије непоштовање за последицу има

вођење прекршајног поступка због извршења прекршаја, којима су санкционисани одређени пропусти, односно непоступање по правилима Уредбе.

Царински гат

Чланом 75. И 76. Уредбе, прописано је да бродови који саобраћају на рекема са иностранством, могу пристајати само у пристаништима и лукама отвореним за међународни саобраћај и то само уз одређени царински гат, на одређеном делу делу пристаништа или обале у слободној зони. Ова места одређује надлежна капетанија у сарадњи са пограничним органима. Бродови у домаћем саобраћају могу пристајати уз царински гат у лукама отвореним за међународни саобраћај само по предходном одобрењу царинског органа.

Непоштовање наведених прописа санкционисано је прекршајем из члана 367 став 2 који гласи: док превози робу приближи се луци, усидри се или или остане у близини луке, за овај прекршај прописана је новчана казна за КАПЕТАНА или ДРУГО ОДГОВОРНО ЛИЦЕ БРОДА од једноструког до петоструког износа робе. Тежи облик непоштовања наведених одредаба прописан је у ставу 3. Истог члана и гласи: Док превози робу пристаје на местима где нема царинарнице, истовара или претовара ту робу противно одредбама тог закона или подзаконских аката донетих на основу овог закона. За наведени прекршај поред новчане казне прописана је и изрицањ императивне заштитне мере одузимања робе у члану 385. Став 1. ЦЗ.

Бродски манифест

У члану 77. Уредбе прописано је да бродови који плове у међународним пловним рекама, граничним рекама или граничним језерима морају имати БРОДСКИ МАНИФЕСТ, осим у случајевима прописаним у ставу 2. истог члана.

За непоштовање прописаног понашања, Царинским законом прописан је прекршај у члану 336. Став 1 тачка 1 којим је прописано да ће се казнити заповедник брода новчаном казном у износу од 20.000,00 динара до 600.000,00 динара, уколико 1. одбије да поднесе манифест, односно у тачки 2. Одбије укрцај, односно улазак царинског радника, односно у тачки 3. уколико напусти са бродом луку без одобрења царинског радника. У ставу 2. прописано је да ће заповедник брода бити кажњен, новчаном казном у износу од 18.000 динара уколико касни са подношењем манифеста, за сваких започетих пет сати закашњења.

Тежи облик непоштовања неподношења манифеста санкционисан је прекршајем из члана 367 тачка 4 ЦЗ уколико превози робу без манифеста, за који прекршај је прописана казна од једноструког износа вредности робе до петоструког износа вредности робе.

Чланом 78. Уредбе дате су ближе одредбе о појму царинског гата, у члану 79. Уредбе, наведена је обавеза састављања манифеста по извршеном утовару робе у брод, најдоцније у року од 2 сата пре испловљавања, односно уколико се ради о броду који долази из иностранства, са робом или без ње, постоји обавеза поседовања манифеста у моменту преласка царинске линије.

У члану 80. Уредбе прописано је да уколико се не преда манифест царинском органу са другим прописаним исправама, царински орган може наредити истовар робе и стављање исте под царински надзор, на терет и ризи бродара.

Преглед и претрес брода

Чланом 83. Уредбе прописано је на који начин се врши преглед брода уз обавезно присуство овлашћеног представника брода и у чему се састоји овај преглед таксативно набројано у ставу 2. у тачкама од 1 до 6.

У члану 84. прописано је а уколико постоји скривена роба на броду, царински орган може наложити да брод уплови у најближе пристаниште или луку ради прегледа односно претреса. У ставу 2. Прописано је да се о претресу страног брода обавештава КОНЗУЛАРНИ ПРЕДСТАВНИК ДРЖАВЕ у којој је брод регистрован , а у случају да се његово присуство не може обезбедити, претрес се врши у присуству представника пристанишне капетаније и заповедника брода ,односно његовог заменика. О извршеном претресању сачињава се записник који потписује царински радник, заповедник брода, односно његов заменик и исти се уручује заповеднику брода односно његовом заменику.

Наведени записник је веома битан доказ у прекршајном поступку, уколико су истим констатоване неправилности. У овом случају уколико се утврди да је на броду била скривена роба постоје услови за покретање поступка због прекршаја из члана 333 став 1. ЦЗ . за који је поред прописане новчане казне прописана и заштитна мера одузимања робе. Када се ради о роби која није била обухваћена манифестом-вишку робе, прописано је кажњавање заповедника брода , због извршења прекршаја из члана 335. ЦЗ. новчаном казном у износу од 4.500,00 динара за свако колето , односно 12.000,00 динара за сваку тону расутог терета, уколико подаци о количини , вредности , врсти или пореклу робе буду различити од оних које утврди царински орган.

У члану 337. тачка 5. ЦЗ прописане су казне у истим износима као и у члану 335. ЦЗ, за заповедника брода , који у документацији која се подноси царинском органу приликом уласка у царинско подручје прикаже податке различите од оних које је утврдио царински орган. Поред новчане казне за овај прекршај прописана је и императивна заштитна мера одузимања робе у члану 385 став 1. ЦЗ.

Истовар и претовар робе из брода

Уредбом је у члану 86. прописано , да уколико се са из брода непосредно истовара роба у друго превозно средство ради отпреме другој царинарници, врши се на основу декларације за стављање робе у транзитни поступак (ТД) који подноси возар који прима робу на даљи превоз.

Непоштовање ове одредбе санкционисано је прекршајем из члана 367. тачка 6. ЦЗ.

Чланом 86. Уредбе , прописано је да се претовар са једног на други брод може вршити само на основу ПИСАНОГ ОДОБРЕЊА ЦАРИНСКОГ ОРГАНА , те уколико је деловала виша сила обавеза обавештавања царинског органа од стране заповедника и подношења потврде надлежне капетаније о томе да је деловала виша сила и да је услед тога вршен претовар. Подаци о претовару уписују се у манифест брода из кога се роба претовара, као и манифест брода у који је роба претоварена.

Свако вршење претовара супротно члану 86. Уредбе санкционисано је прекршајем из члана 366. ЦЗ, а у тежим случајевим чланом 367 тачка 3. ЦЗ , за који

је поред веће новчане казне прописан и изрицање императивне заштитне мере одузимања робе.

Царинској контроли према одредбама члана 87. Уредбе подлежу и страни бродови у транзиту, у погледу царинског надзора и контроле, када се снабдевају намирницама, горивом или због других потреба.

Снабдевање бродова јахти и чамаца

Уредбом је члановима 87а до 87 ж прецизно прописано СНАБДЕВАЊЕ БРОДОВА, ЈАХТИ И ЧАМАЦА као и обавезе и начин поступања заповедника брода приликом снабдевања и поступања са робом, која је на овај начин утоварена на брод, вођење бродског дневника и књиге провијанта, количина и врста намирница која се може сматрати потребном за нормално коришћење. Свако ненаменско поступање са наведеном робом (погонско гориво, машинско уље, роба из књиге провијанта) доводи до санкционисања капетана брода или лица задуженог за брод, због неког од прекршаја прописаних чланом 367. ЦЗ (367 тачка 1 или 367 тачка 5 ЦЗ)

Нису ретке ситуације да се са робом поступа ненаменски, да се иста са бродова продаје трећим лицима - на пример погонско гориво са бродова, цигарете и слично или пак да се погонско гориво супротно члану 87 г. Уредбе претовара са једног на други брод. У случају да ова лица буду откривена, поред одговорности капетана брода или другог одговорног лица брода, одговорна су и лица која приме ту робу као саизвршиоци из члана 332 став 2 и 3 ЦЗ. Под условом да су знала или могла знати да је са овом робом извршен прекршај.

Са друге стране бродар је одговоран и за све друге прекршаје прописане Царинским законом, уколико са робом поступа супротно Царинском закону и подзаконским актима донетим на основу тог Закона.

Нови Царински закон (Сл. Гласник РС 18/10 од 23.03.2010. године) у својим материјалним и прекршајним одредбама не прави разлику у односу на врсту транспортног средства па се у том смислу прописују опште одредбе за царинске поступке у зависности од врсте поступка (општи поступак - поједностављени поступак, стављање робе у слободан промет и посебни поступци - поступак транзита, поступак складиштења, поступак активног оплемењивања, поступак привременог увоза и др.) прописани су општи прекршаји који се односе на конкретне врсте поступка. Непријављивање робе санкционисано је прекршајем из члана 292. став 1 тачка 3.; унос или износ робе ван граничног прелаза члан 292. Став 1 тачка 1. Изузимање робе испод царинског надзора члан 292 став 1. Тачка 2.; не приказивање робе која подлеже царинском поступку члан 292 став 1. Тачка 4. Уколико се ненаменски користи роба која је намењена за потребе брода а на коју се не плаћају дажбине - члан 293. став 1. Тачка 1.; Члан 294 став 1. Тачка 2. Тачка 4. Тачка 7, тачка 9, тачка 12. Садрже радње извршења прекршаја које су раније биле санкционисане чланом 366 и 367. старог царинског закона. Приликом утврђивања конкретне одговорности неопходно је као начин извршења прекршаја навести одредбе из Уредбе о царински дозвољеном поступању. обзиром да су истом ближе прописана права и обавезе капетана брода.

ПРЕКРШАЈИ КОЈИМА ЈЕ САНКЦИОНИСАНО НЕТАЧНО ДЕКЛАРИСАЊЕ РОБЕ СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА САИЗВРШИЛАШТВО УЧЕСНИКА У ЦАРИНСКОМ ПОСТУПКУ

На редовне поступке пред царинским органом примењују се одредбе закона који уређује општи управни поступак ,осим ако Царинским законом није другачије прописано.

Чланом 23. ЦЗ(Сл. гласник број 78/03) прописано је у ставу 1. да лице које захтева доношење одређене одлуке ,мора изнети све чињенице и околности и поднети исправе и друге доказе значајне за доношење одлуке.Одлука се према ставу 2. доноси без одлагања ,најкасније у року предвиђеном одредбама закона који уређује општи управни поступак .

Царинским законом је прописано да се за сваку фазу,односно поступак,подноси захтев ради спровођења одређеног поступања те да царински орган одобрава одређено царински дозвољено поступање са робом,уколико су испуњени сви прописани услови.Све до пуштања робе у слободан промет које по правилу настаје плаћањем царинског дуга и гашењем истог ,царински орган у свакој фази поступка може извршити преглед робе или контролу исправности поступања са царинском робом .О извршеној контроли сачињава се записник те уколико је истим констатована повреда прописа најчешће резултира подношењем захтева за покретање прекршајног поступка.Наведени записник у том случају има доказну снагу и веома је битан приликом вођења прекршајног поступка.

За прекршаје о којима је овде реч посебно је важан

Записник о контроли прихваћене декларације.

Преглед робе намењене царинењу врши се код надлежног царинског органа у време које он одреди. Може се вршити и на другом месту уколико то царински орган одобри с тим што трошкове сноси декларант.

Подаци о прегледу робе констатују се забелешком у декларацији или **записником о контроли прихваћене декларације.**

Ако резултат контроле декларације и приложене документације, односно исправа које се подносе уз декларацију не одговарају подацима из декларације царински орган је дужан да сачини записник у коме наводи податке који су од утицаја на обрачун царинског дуга или других обавеза које могу проистећи из утврђених података, као и ради примене одредаба којим је уређен конкретан поступак.

Записник садржи датум, потпис и податке потребне за идентификацију лица које ове радње извршило. Наведени записник поред службеног лица, потписује декларант или лице које је он одредио, и оверава печатом а уколико није присутан, констатује се забелешка да није присуствовао прегледу. На нађено стање може се уложити приговор у року од 3 дана од дана пријема записника. О приговору одлучује Комисија коју именује Управник царинарнице.

Након што се одлучи о приговору, уколико се ради о неслагањима која представљају повреду закона и за која је предвиђен прекршај подноси се захтев за покретање прекршајног поступка уз који се као доказ подноси наведени записник. Веома је битно да записник буде прецизан и да се наведе који податак није исправан, а то може да буде врста **робе, тарифни став, стопа царине неверодостојна фактура и др. Најчешћи прекршаји који резултирају овом врстом пропуста су прекршаји из члана 340, 345, 341 и 369 ЦЗ који су сврстани у категорију тежих прекршаја** и за које је по правилу прописана и **заштитна мера одузимања робе**. У тим случајевима се роба задржава до окончања прекршајног поступка о чему се издаје потврда о привремено задржаним предметима.

Имајући у виду напред изнето уколико се констатују неправилности приликом подношења царинских исправа-декларисања робе, односно уколико се нетачно прикажиу подаци о количини, врсти, вредности или пореклу робе у исправама које се подносе уз царинску декларацију или су различити од оних који утврди царински орган чини се прекршај из члана **340 став 1 тачка 2**. ЦЗ за који је прописана казна од једноструке вредности до троструке вредности робе. За овај прекршај није битна намера учиниоца прекршаја, што значи да прекршај може бити извршен и из нехата будући да увозник робе мора одговорати за робу и документацију на основу које увози робу, односно на располагању има могућност прописану у члану 70. ЦЗ да по приспећу робе а пре декларисања затражи одобрење за предходни преглед робе, у циљу правилног сврставања робе односно декларисања робе.

У случају да су подаци о врсти, количини, вредности или пореклу робе **намерно** нетачно означени у документима која се подносе уз царинску декларацију, у намери избегавања плаћања дажбина или плаћања дажбина у мањем износу, чини се тежи прекршај из члана **345. ЦЗ** који поред прописане новчане казне до петоструке вредности робе има и императивну **заштитну меру одузимања робе**. Намера се доказује у сваком појединачном случају као субјективни однос учиниоца, да не плати дажбине или их плати у мањем износу, а као доказ за намеру најчешће је поседовање двојних фактура за робу или докази прибављени од страних царинских администрација или пак докази пронађени приликом прегледа превозног средства, накнадне контроле комерцијалних докумената везаних за увозно царинење у смислу члана 105. ЦЗ.

Код ових прекршаја до пуног изражаја долазе одредбе о **саизвршилаштву** учиниоца прекршаја конкретно увозника и царинског агента а не ретко и возара робе. Питање саизвршилаштва се неретко неадекватно третира, при чему се при одлучивању о одговорности дају уопштена образложења, иако је познато да саизвршиоци предузимају појединачне радње усмерене ка заједничком циљу. Наиме када се пође од чињенице да **возар** прима робу на превоз, да је према међународним конвенцијама (ЦМР, ТИР) дужан да присуствује утовару робе, те да прима од инопартнера товарни лист и документацију која прати робу, као и да има право да да примедбу на стање, врсту и количину робе у тренутку преузимања робе. На основу добијене документације врши се пријављивање робе приликом уласка у царинско подручје Србије и одобрава поступак транзита па је одговоран и

за предају робе упутној царинарници у року који му је од старане царинског органа одобрен.

Као што је напред изнето за свако поступање са робом подноси се преко царинског агента захтев царинском органу. **Царински агент-шпедитер** у зависности од облика заступања (посредни и непосредни –прописано чланом 26.ЦЗ) израђује царински документ и подноси га царинском органу и одговара за тачност унетих података. Имајући у виду да се у конкретном случају ради о професионалном заступању пред царинским органом ,дужан је да провери сва документа која ће приложити уз царинску декларацију у границама расположивих могућности(контакт са возаром, увозником, царињења сличне робе, ранија царињеа за истог корисника и др.) те уколико се појави оправдани разлог да од царинског органа тражи и предходни преглед робе уз адекватно образложење. Овде пре свега треба имати у виду да је царински агент обучен да на основу прибављене документације од возара или увозника правилно сврста робу по царинској тарифи.

У пракси се често дешава да шпедитер или врши превоз робе или пак организује транспорт робе па је тим пре у могућности да од момента преузимања робе до допреме буде у потпуном сазнању коју робу је преузео на превоз, пријавио и предао царинском органу па с тим у вези исту правилно декларише што упућује на већи степен његове одговорности уколико дође до извршења неког од прекршаја.

Што се тиче одговорности **увозника** на њему је у конкретном случају највећа и најчешћа одговорност јер њему мора да буде познато коју робу је купио, по којој цени ,од кога ,у којој количини и да за то поседује уредну комерцијалну документацију коју је дужан да чува и након царињења. У крајњем гледано и мотив извршења прекршаја-неплаћање царине, на део робе или плаћање дажбина у мањем износу, је превасходно на страни увозника. Посебно треба имати у виду да је чланом 27. ЦЗ прописано да лице које увози или извози робу или заинтересовано лице може без накнаде ,захтевати од царинског органа обавештење о примени царинских прописа. Чланом 28. ЦЗ, прописано да се на основу писаног захтева поднетог Управи царина издаје обавезујуће обавештење о сврставању робе по Царинској тарифи као и пореклу робе ,под условима и на начин прописан овом законском одредбом . Све ово указује да се одговорност у конкретном случају цени у зависности од случаја до случаја обзиром да у пракси није ретко да и поред добијеног обавезујућег обавештења о сврставању робе или порекла робе, уследи декларисање супротно овом обавештењу ,па ће се у том случају стећи сви елементи прекршаја из члана 345. ЦЗ.

У категорију тежих прекршаја везаних за декларисање робе, спада и прекршај из члана 341.ЦЗ посебно став 1. који се односи на подношење неверодостојног документа у вези са царинским поступком или у сврху коришћења истог у трансакцијама везаним са пословима царине.

Чланом 338 .ЦЗ прписано је да ће казнити лице које неистинито и нетачно прикаже да испуњава прописане услове и на основу тога се изда царински дозвољено поступање или употреба робе. Приказивање неистинитог и нетачног наравно подразумева прилагање неадекватне документације.

Тежи облик овог поступања санкционисан је чланом 369. посебно став 1. тачка 1. покушај увоза или извоза робе за који постијоји забрана или ограничење ,а

такво писмено одобрење није издао надлежни орган. За овај прекршај прописана је и заштитна мера одузимања.

У упоредном приказу прекршајних одредби у сада важећем Царинском закону и Новом царинском закону дате су релације нових прекршајних одредаба и прекршајних одредаба у новом Царинском закону (Службени гласник РС 18/10).

Аутор текста
Мирјана Оташевић Лушић
Шеф Одсека за царинске прекршаје
Царинарница Београд